

Διεθνή Κείμενα Ανθρωπιστικού Δικαίου

**Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949
περί προστασίας του άμαχου πληθυσμού σε καιρό πολέμου (αποσπάσματα)**

**Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο των Συμβάσεων της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που αναφέρεται
στην προστασία των θυμάτων των διεθνών ενόπλων συρράξεων**

**Πρόσθετο Πρωτόκολλο II στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 για την προστασία των
θυμάτων μη διεθνών ενόπλων συρράξεων**

**Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949
περί προστασίας του άμαχου πληθυσμού σε καιρό πολέμου (αποσπάσματα)**

Υιοθετήθηκε από την Διπλωματική Συνδιάσκεψη για την Σύναξη Διεθνών Συμβάσεων για την Προστασία των Θυμάτων Πολέμου

Έναρξη ισχύος : 21 Οκτωβρίου 1950 σύμφωνα με το άρθρο 153

Text: United Nations, Treaty Series, No. 973, vol. 75, p. 287

Άρθρα: 3, 26, 44, 45, 49, 70, 146, 147, 148 και 149

[όπως κυρώθηκε με τον **N. 3481 της 30-12-1955/5-1-1956 : Περί κυρώσεως των Συμβάσεων της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 (ΦΕΚ Α' 3)].**

Ένοπλες συρράξεις ουχί διεθνούς χαρακτήρα

Άρθρον 3.- Εις περίπτωσιν ενόπλου συρράξεως ουχί διεθνούς χαρακτήρος αλλ' ανακυπτούσης εντός της εδαφικής περιοχής ενός των Υψηλών Συμβαλλομένων Μερών, έκαστον Μέρος εις την σύρραξιν υποχρεούται να εφαρμόσῃ τουλάχιστον τας ακόλουθους διατάξεις:

1. Άτομα μη λαμβάνοντα ενεργόν μέρος εις τας εχθροπραξίας, συμπεριλαμβανομένων και των μελών των ενόπλων δυνάμεων των καταθεσάντων τα όπλα και των τεθέντων εκτός μάχης ένεκα νόσου, τραυμάτων, κρατήσεως ή άλλης αιτίας θα τύχουν εν πάση περιπτώσει ανθρωπιστικής μεταχειρίσεως άνευ οιασδήποτε δυσμενούς διακρίσεως στηριζομένης εις την φυλήν, το χρώμα, την θρησκείαν ή πίστιν, το φύλον, την γέννησιν ή τον πλούτον ή εις οιοδήποτε ανάλογον κριτήριο.

Προς τον σκοπόν τούτον είναι αι θα παραμείνουν απαγορευμένοι καθ' οιονδήποτε χρόνον και τόπον ως προς τα ανωτέρω πρόσωπα:

α) προσβολαί κατά της ζωής και της σωματικής ακεραιότητος, ιδίως ο φόνος υφ' όλους αυτούς τους τύπους, ο ακρωτηριασμός, η σκληρά μεταχειρίσεις και τα παντός είδους βασανιστήρια,

β) η κράτησις ομήρων,

γ) αι προσβολαί κατά της ανθρωπίνης αξιοπρεπείας και ειδικώς η ταπεινωτική και εξευτελιστική μεταχειρίσεις,

δ) αι απαγγελίαι καταδικών και αι εκτελέσεις αι γενόμεναι χωρίς να προηγηθή διεξαγωγή δίκης υπό κανονικώς συσταθέντος δικαστηρίου, παρέχοντος τα δικαστικάς εγγυήσεις τα αναγνωριζόμενας ως απαραίτητους υπό των πεπολιτισμένων εθνών.

2. Οι τραυματίαι και ασθενείς θα συλλέγωνται και θα περιθάλπωνται.

Αμερόληπτος τις ανθρωπιστικός οργανισμός, ως η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, θα δύναται να προσφέρῃ τας υπηρεσίας του εις τα μετέχοντα της συρράξεως Μέρη.

Τα εν συρράξει Μέρη θα προσπαθήσουν εξ άλλου να θέσουν εν ισχύι, δι' ειδικών συμφωνιών, όλας ή μέρος των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως.

Η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων δεν θα επηρεάσῃ την νομικήν θέσιν των εις την σύρραξιν μετεχόντων Κρατών.

Διασκορπισμένες οικογένειες

Άρθρον 26. - Έκαστον των εις την σύρραξιν μετεχόντων μερών θα διευκολύνῃ έρευνας γενομένης υπό μελών διασκορπισμένων, συνεπεία υπό του πολέμου, οικογενειών με σκοπόν την αποκατάστασιν της μεταξύ των επαφής και την ει δυνατόν συνάντησιν. Θα ενθαρρύνῃ δε ιδιαιτέρως την δράσιν των οργανώσεων αίτινες αφιερούνται εις το έργον τούτο, υπό τον όρον ότι έχει εγκρίνη τας οργανώσεις αυτάς και ότι αύται συμμορφούνται προς τα μέτρα άτινα λαμβάνει δια την ασφάλειάν του.

Πρόσφυγες

Άρθρον 44. - Κατά την λήψιν των υπό της παρούσης Συμβάσεως προβλεπομένων μέτρων ελέγχου η κατακρατούσα Δύναμις δεν θα μεταχειρίζεται ως εχθρικούς ξένους αποκλειστικώς επί της βάσει της κατά Νόμον εξαρτήσεώς των από εχθρικών Κράτος, τους πρόσφυγας οίτινες δεν απολαμβάνουν εις την πραγματικότητα της προστασίας οιασδήποτε Κυβερνήσεως.

Παράδοση σε άλλη δύναμη

Άρθρον 45.- Τα προστατευόμενα πρόσωπα δεν θα δύνανται να παραδοθούν εις Δύναμιν μη μέλος της Συμβάσεως.

Η διάταξις αυτή δεν δύναται να αποτελέση εμπόδιον εις τον επαναπατρισμόν των προστατευομένων προσώπων ή εις την επιστροφήν των εις την χώραν της διαμονής των μετά το πέρας των εχθροπραξιών.

Τα προστατευόμενα πρόσωπα δύνανται να παραδοθούν υπό της κατακρατούσης Δυνάμεως εις Δύναμιν μέλος της Συμβάσεως μόνον αφ' ου η κατακρατούσα Δύναμις διαπιστώση ότι η εν λόγω Δύναμις επιθυμεί και είναι εις θέσιν να εφαρμόση την Σύμβασιν. Όταν τα προστατευόμενα πρόσωπα ούτω παραδίδονται, η ευθύνη της εφαρμογής της Συνθήκης βαρύνη την Δύναμιν ήτις εδέχθη να τους φιλοξενήση κατά την περίοδον καθ' ήν παραμένουν εμπιστευμένα εις αυτήν. Ουχ ήττον, εις περίπτωσιν καθ' ήν η Δύναμις αυτή δεν εφήρμοζε τας διατάξεις της Συνθήκης επί τινος σημαντικού σημείου, η Δύναμις υπό της οποίας παρεδόθησαν τα προστατευόμενα πρόσωπα οφείλει, βάσει ειδοποιήσεως της προστάτιδος Δυνάμεως να λάβη αποτελεσματικά μέτρα δια την επανόρθωσιν της καταστάσεως ή να ζητήση όπως τα προστατευόμενα πρόσωπα επιστραφούν εις αυτήν.

Η τοιαύτη αίτησις πρέπει να γίνη δεκτή.

Προστατευόμενον πρόσωπον εν ουδεμία περιπτώσει δύναται να μεταφερθή εις χώραν όπου φοβείται διωγμούς λόγω των πολιτικών ή θρησκευτικών του πεποιθήσεων.

Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζουν την έκδοσιν βάσει συμβάσεων περί εκδόσεως συναφθεισών προ των εχθροπραξιών, προστατευομένων προσώπων, κατηγορουμένων δι' εγκλήματα κοινού δικαίου.

Απελάσεις, μεταφορές, εκκενώσεις

Άρθρον 49.- Αι υποχρεωτικά ατομικά ή ομαδικά μεταφοράι ως και η εξορία προστατευομένων προσώπων έξω του κατεχομένου εδάφους προς το έδαφος της κατεχούσης Δυνάμεως ή προς το έδαφος οιοδήποτε άλλου Κράτους, κατεχομένου ή μη απαγορεύονται οιαδήποτε και αν είναι η αιτία των.

Ουχ ήττον, η κατέχουσα Δύναμις θα δύναται να προβή εις την ολοκληρωτικήν ή μερικήν εκκένωσιν μιας ωρισμένης κατεχομένης περιοχής εάν η ασφάλεια του πληθυσμού ή επιτακτικοί στρατιωτικοί λόγοι το απαιτούν. Αι εκκενώσεις δεν δύνανται να συνεπαγάγουν την μετακίνησιν των προστατευομένων προσώπων ει μη μόνον εις το εσωτερικόν του κατεχομένου εδάφους, πλην της περιπτώσεως υλικής αδυναμίας. Ο ούτω εκκενωθείς πληθυσμός θα επαναφέρηται εις τα εστίας του ευθύς ως λήξουν αι εχθροπραξίαι εις τον τομέαν τούτον.

Η κατέχουσα Δύναμις ενεργούσα τας μεταφοράς ή τα εκκενώσεις ταύτας, πρέπει να μεριμνήση εν όλω τω μέτρω του δυνατού ίνα τα προστατευόμενα πρόσωπα εγκατασταθούν εις ευπρεπή καταλύματα, ίνα αι μετακινήσεις γίνουν υπό ικανοποιητικής συνθήκας καθαριότητος, υγιεινής ασφαλείας και τροφής και ίνα τα μέλη της αυτής οικογενείας μη χωρισθούν απ' αλλήλων.

Η προστάτις Δύναμις θα λαμβάνη γνώσιν των μεταφορών και εκκενώσεων ευθύως ως αύται λάβουν χώραν.

Η κατέχουσα Δύναμις δεν θα δύναται να κρατήση τα προστατευόμενα πρόσωπα εις περιοχίν ιδιαιτέρως εκτεθειμένην εις τους κινδύνους του πολέμου, εκτός αν η ασφάλεια του πληθυσμού ή επιτακτικά στρατιωτικά ανάγκαι το απαιτούν.

Η κατέχουσα Δύναμις δεν θα δύναται να εξορίση ή να μεταφέρη μέρος του ιδικού της άμαχου πληθυσμού εις το κατεχόμενον υπ' αυτής έδαφος.

Αδικήματα που διεπράχθησαν πριν την Κατοχή

Άρθρον 70. - Τα προστατευόμενα πρόσωπα δεν θα συλλαμβάνωνται, δεν θα διώκωνται και δεν θα καταδικάζωνται υπό της κατεχούσης Δυνάμεως δια πράξεις διαπραχθείσας ή δια γνώμας εκφρασθείσας προ της κατοχής ή κατά προσωρινήν διακοπήν ταύτης, εξαιρέσει των παραβάσεων των Νόμων και των εθίμων του πολέμου.

Οι υπήκοοι της κατεχούσης Δυνάμεως, οίτινες προ της Αρχής της συρράξεως θα έχουν καταφύγη εις το κατεχόμενον έδαφος δεν δύνανται να συλληφθούν, να καταδιωχθούν, να καταδικασθούν και να απελαθθούν έξω του κατεχομένου εδάφους παρά μόνον δια παραβάσεις διαπραχθείσας μετά την έναρξιν των εχθροπραξιών ή δι' αδίκημα κοινού δικαίου το οποίον διεπράχθη προ της έναρξεως των εχθροπραξιών και το οποίον συμφώνως προς τους Νόμους του Κράτους του οποίου κατέχεται το έδαφος θα είχε δικαιολογήση την έκδοσιν εν καιρώ ειρήνης.

Γενικές παρατηρήσεις (ποινικές κυρώσεις)

Άρθρον 146.- Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη υποχρεούνται να λάβουν άπαντα τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα δια τον καθορισμόν των ενδεδειγμένων ποινικών κυρώσεων των επιβλητέων εις τα πρόσωπα άτινα προέβησαν ή έδωσαν εις άλλους διαταγήν να προβούν εις οιαδήποτε σοβαράν παραβίασιν της παρούσης Συμβάσεως ως αι παραβάσεις αύται καθορίζονται εις το επόμενον άρθρον.

Έκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος θα έχη την υποχρέωσιν να αναζητήση τα πρόσωπα τα κατηγορούμενα ότι προέβησαν ή έδωσαν εις άλλους διαταγήν να προβούν εις οιαδήποτε των σοβαρών τούτων παραβάσεων και οφείλει να παραπέμψη τα πρόσωπα τούτα ενώπιον των Δικαστηρίων του, οιαδήποτε και αν είναι η εθνικότης των. Δύναται επίσης, εάν το προτιμά, και υπό τους προβλεπομένους υπό της ίδιας αυτού νομοθεσίας όρους, να παραδώση τα ειρημένα πρόσωπα προς εκδίκασιν εις έτερον Συμβαλλόμενον Μέρος, το οποίον, ενδιαφέρεται δια την δίωξίν των, εφ' όσον το Συμβαλλόμενον τούτο Μέρος έχει εναντίον των επαρκείς λόγους διώξεως.

Έκαστον Συμβαλλόμενον Μέρος θα λάβη τα αναγκαία μέτρα δια την κατάπαυσιν ενεργειών αντικειμένων εις τας διατάξεις της παρούσης Συμβάσεως, και πέραν των σοβαρών παραβάσεων, αίτινες καθορίζονται εις το επόμενον άρθρον.

Εις πάσαν περίστασιν οι μνησόμενοι θ' απολαμβάνουν εγγυήσεων δικονομικών και ελευθέρας υπεραπίσεως ουχί κατωτέρων των προβλεπομένων εις τα άρθρα 105 και επόμενα της Συμβάσεως της Γενεύης περί Μεταχειρίσεως των Αιχμαλώτων Πολέμου της 12^{ης} Αυγούστου 1949.

Σοβαρά παραβιάσεις (ποινικές κυρώσεις)

Άρθρον 147.- Αι σοβαρά παραβιάσεις περί των οποίων πραγματεύεται το προηγούμενον άρθρον, είναι εκείναι αι οποία συνεπάγονται οιαδήποτε των ακόλουθων πράξεων, εφ' όσον διαπράττονται εναντίον προσώπων ή ιδιοκτησιών προστατευομένων υπό της παρούσης Συμβάσεως.

Εκ προθέσεως φόνος ή βάσανος ή άλλη απάνθρωπος μεταχείρισις, περιλαμβανομένων των βιολογικών πειραμάτων, εκ προθέσεως πρόκλησις μεγάλης οδύνης ή σοβαρά προσβολή κατά της σωματικής ακεραιότητος ή της υγείας, παράνομος εξορία ή μεταφορά ή παράνομος περιορισμός, εξαναγκασμός προστατευομένου τινός προσώπου όπως υπηρετήση εις τα ενόπλους δυνάμεις εχθρικής Δυνάμεως ή εκ προθέσεως στέρησις του δικαιώματος του εκδικάζεσθαι κατά τρόπον κανονικόν και αμερόληπτον κατά τα οριζόμενα εις την παρούσαν Σύμβασιν, σύλληψις ομήρων, καταστροφή ή ιδιοποίησις αγαθών μη δικαιολογούμενη υπό των στρατιωτικών αναγκών και λαμβάνουσα χώραν εις μεγάλην κλίμακα κατά τρόπον παράνομον και αυθαίρετον.

Ευθύνη των Συμβαλλομένων Μερών (ποινικές κυρώσεις)

Άρθρον 148.- Ουδέν των Συμβαλλομένων Μερών δύναται να απαλλάξη εαυτό, ουδέ ν' απαλλάξη έτερον Συμβαλλόμενον Μέρος των ευθυνών άς αυτό τούτο ή άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος υπέχουν λόγω των εις το προηγούμενον άρθρον προβλεπομένων παραβάσεων.

Διαδικασία ανάκρισης

Άρθρον 149.- Αιτήσει, ενός των εν συρράξει Μερών, θα διεξαχθή ανάκρισις, ής ο τρόπος ενεργείας θα καθορισθή υπό των ενδιαφερομένων Μερών, επί πάσης καταγγελίας περί παραβάσεως της Συνθήκης.

Εάν δεν επέλθη συμφωνία επί τση δαιδικασίας της ανακρίσεως, τα Μέρη θα συννενοηθούν δια την εκλογήν διαιτητού, όστις θ' αποφασίση περί της ακολουθητέας διαδικασίας.

Διεθνή Κείμενα Ανθρωπιστικού Δικαίου

Άπαξ διαπιστωθή η παράβασις τα εν συρράξει Μέρη θα θέσουν τέρμα εις αυτήν και θα επιβάλουν όσον το δυνατόν ταχύτερον τας δεούσας κυρώσεις.

Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο των Συμβάσεων της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που αναφέρεται στην προστασία των θυμάτων των διεθνών ενόπλων συρράξεων**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ Ι**

Υιοθετήθηκε στις 8 Ιουνίου 1977 από την Διπλωματική Συνδιάσκεψη για την Επιβεβαίωση και την Ανάπτυξη Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου, που εφαρμόζεται στις Ένοπλες Συρράξεις.

Έναρξη ισχύος : 7 Δεκεμβρίου 1978 σύμφωνα με το άρθρο 95

Text: United Nations Treaty Series, vol. 1125, p. 3

Αποσπάσματα : 73,74,75,76,77,78,83,84,85,88,89,91

[όπως κυρώθηκε με τον **N. 1786 της 8/8 Ιουνίου 1988: κύρωση προσθέτου Πρωτοκόλλου Ι στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που αναφέρονται στην προστασία των θυμάτων ένοπλων συγκρούσεων (ΦΕΚ Α' 125)].**

Πρόσφυγες και Ανιθαγενείς

Άρθρο 73.- Άτομα τα οποία, πριν από την έναρξη των εχθροπραξιών, εθεωρούντο ως απάτριδες ή πρόσφυγες υπό τους όρους των σχετικών διεθνών οργάνων των αποδεκτών από τα ενδιαφερόμενα μέρη ή σύμφωνα με τη διεθνή νομοθεσία του Κράτους καταφυγής ή του Κράτους διαμονής θα θεωρούνται ως προστατευόμενα άτομα κατά την έννοια των Μερών Ι και ΙΙΙ της Τέταρτης Σύμβασης σε κάθε περίπτωση και χωρίς καμιά απολύτως διάκριση.

Επανασύνδεση Διεσπαρμένων Οικογενειών

Άρθρο 74. - Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη και τα εμπόλεμα μέρη θα διευκολύνουν με κάθε δυνατό τρόπο την επανασύνδεση οικογενειών διεσπαρμένων ως αποτέλεσμα ενόπλων συγκρούσεων και θα ενθαρρύνουν συγκεκριμένα το έργο των ανθρωπιστικών οργανισμών των επιφορτισμένων με αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις των Συμβάσεων και του παρόντος Πρωτοκόλλου και συμμορφούμενα προς τους αντίστοιχους κανονισμούς ασφαλείας.

Θεμελιώδεις Εγγυήσεις

Άρθρο 75. - 1. Κατά το βαθμό που επηρεάζονται από κατάσταση αναφερόμενη στο άρθρο 1 του παρόντος Πρωτοκόλλου, τα άτομα τα οποία βρίσκονται στην εξουσία εμπόλεμου Μέρους και τα οποία δεν επωφελούνται από την πλέον ευνοϊκή μεταχείριση σύμφωνα με τις Συμβάσεις ή το παρόν Πρωτόκολλο θα αντιμετωπίζονται ανθρωπιστικά σε κάθε περίπτωση και θα απολαμβάνουν, το λιγότερο της προστασίας που προβλέπεται στο παρόν άρθρο χωρίς καμιά διάκριση που να βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την πολιτική ή άλλη γνώμη, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, περιουσία, γέννηση ή άλλη κατάσταση ή βασιζόμενοι σε άλλα παρόμοια κριτήρια. Κάθε Μέρος θα σέβεται το πρόσωπο, την τιμή, τις πεποιθήσεις και τις θρησκευτικές δοξασίες όλων αυτών των ατόμων.

2. Οι ακόλουθες πράξεις είναι και θα παραμείνουν απαγορευμένες κατά οποιονδήποτε χρόνο και τόπο είτε διαπράττονται από αμάχους είτε από στρατιωτικούς.

α) βία κατά της ζωής, υγείας ή φυσικής ή πνευματικής ευημερίας των ατόμων, συγκεκριμένα :

ι) φόνος

ιι) βασανισμοί όλων των ειδών, είτε σωματικοί, είτε πνευματικοί,

ιιι) σωματικός κολασμός και

ιιι) ακρωτηριασμοί.

β) προσβολές κατά της προσωπικής αξιοπρέπειας, συγκεκριμένα ταπεινωτικής και ατιμωτικής μεταχείρισης, καταναγκαστική πορνεία και οποιαδήποτε μορφή ανάρμοστης επίθεσης,

γ) λήψη αιχμαλώτων,

δ) ομαδικές τιμωρίες και

ε) απειλές διάπραξης οποιασδήποτε από τις προηγούμενες πράξεις.

3. Οποιοδήποτε πρόσωπο συλλαμβάνεται, κρατείται ή φυλακίζεται για πράξεις σχετιζόμενες με την ένοπλη σύγκρουση θα ενημερώνεται αμέσως, σε γλώσσα που κατανοεί σχετικά με τους λόγους λήψης αυτών των μέτρων. Πλην των περιπτώσεων της σύλληψης ή κράτησης για ποινικά αδικήματα, τα πρόσωπα αυτά θα ελευθερώνονται χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εφ' όσον οι συνθήκες που δικαιολογούν την σύλληψη, κατοχή ή φυλάκιση έχουν παύσει να ισχύουν.

4. Καμία καταδικαστική απόφαση δεν θα απαγγέλλεται και καμία ποινή δε θα εκτελείται κατά προσώπου που εκρίθη ένοχο ποινικού αδικήματος που αναφέρεται στην ένοπλη σύγκρουση πλην της περιπτώσεως καταδίκης που απαγγέλθηκε από αμερόληπτο, κανονικά συντεθειμένο δικαστήριο το οποίο σέβεται τις γενικά παραδεδεγμένες αρχές της κανονικής δικαστικής διαδικασίας η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα :

α) η διαδικασία θα προβλέπει αμελλητί ενημέρωση του κατηγορουμένου αναφορικά με τα στοιχεία που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος εναντίον του και θα παρέχει στον κατηγορούμενο πριν και κατά τη διάρκεια της δίκης του όλα τα αναγκαία δικαιώματα και μέσα αμύνης,

β) κανείς δεν καταδικάζεται για αδίκημα παρά μόνο στη βάση της ατομικής ποινικής υπαιτιότητας,

γ) κανείς δεν κατηγορείται ή καταδικάζεται για ποινικό αδίκημα λόγω πράξης ή παράλειψης η οποία δεν συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το εσωτερικό διεθνές δίκαιο στο οποίο υπόκειται κατά το χρόνο της διάπραξής του. Επίσης, δεν επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη του χρόνου διαπράξεως του ποινικού αδικήματος. Εάν, μετά τη διάπραξη του αδικήματος, υπάρχει διάταξη στο νόμο για επιβολή ελαφρότερης ποινής, ο αδικοπραγών θα επωφελείται απ' αυτή,

δ) οποιοσδήποτε κατηγορείται για αδίκημα θα θεωρείται αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο,

ε) οποιοσδήποτε κατηγορείται για αδίκημα θα έχει το δικαίωμα να δικασθεί παρουσία του,

στ) κανείς δεν θα εξαναγκάζεται σε μαρτυρική κατάθεση κατά του εαυτού του ή σε ομολογία της ενοχής του,

ζ) οποιοσδήποτε κατηγορείται για αδίκημα θα έχει το δικαίωμα να εξετάσει ή να έχει εξετάσει τους μάρτυρες κατηγορίας, καθώς και να ζητήσει την παρουσία και εξέταση, μαρτύρων υπερασπίσεως του σύμφωνα με τους ίδιους όρους που αφορούν τους μάρτυρες κατηγορίας,

η) κανείς δεν θα διώκεται ή τιμωρείται από το ίδιο διάδικο μέρος αναφορικά με το οποίο έχει προηγουμένως απαγγελθεί αμετάκλητη αθωωτική ή καταδικαστική απόφαση σύμφωνα με τον ίδιο νόμο και με την ίδια δικαστική διαδικασία,

θ) οποιοσδήποτε διώκεται για αδίκημα θα έχει το δικαίωμα να του απαγγελθεί η απόφαση δημόσια, και

ι) ο καταδικασθείς θα ενημερώνεται άμα τη καταδίκη του αναφορικά με τα δικονομικά και άλλα ένδικο μέσα, καθώς και τις αποσβεστικές προθεσμίες εντός των οποίων αυτά πρέπει να ασκηθούν.

5. Γυναίκες των οποίων η ελευθερία περιορίζεται για λόγους σχετιζόμενους με την ένοπλη σύγκρουση θα κρατούνται σε καταλύματα χωριστά από εκείνα των αντρών. Θα ευρίσκονται κάτω από την άμεση επίβλεψη γυναικών. Παρά ταύτα, σε περιπτώσεις οικογενειών που κρατούνται ή φυλακίζονται θα κρατούνται οποτεδήποτε είναι δυνατόν στον ίδιο χώρο και θα συνδιαιτώνται σαν οικογενειακές μονάδες.

6. Πρόσωπα τα οποία συλλαμβάνονται, κρατούνται ή φυλακίζονται για λόγους συνυφασμένους με την ένοπλη σύγκρουση θα απολαμβάνουν της προστασίας που προβλέπεται από το παρόν άρθρο μέχρι την οριστική τους απελευθέρωση, επαναπατρισμό ή επανεγκατάσταση έστω και μετά το τέλος της ένοπλης σύγκρουσης.

7. Προς το σκοπό αποφυγής οποιασδήποτε αμφιβολίας αναφορικά με τη δίωξη και προσαγωγή σε δίκη των προσώπων που κατηγορούνται για εγκλήματα πολέμου ή εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, θα εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές :

α) πρόσωπα τα οποία κατηγορούνται για τέτοια εγκλήματα θα προσάγονται προς το σκοπό της δίωξης και εκδίκασης σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες του διεθνούς δικαίου, και

β) εκείνα τα πρόσωπα τα οποία δεν επωφελούνται από την πλέον ευνοϊκή μεταχείριση σύμφωνα με τις Συμβάσεις ή το παρόν Πρωτόκολλο θα απολαμβάνουν της μεταχείρισης που προβλέπεται στο παρόν

Άρθρο, ανεξάρτητα του εάν τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορούνται συνιστούν ή όχι σοβαρές παραβιάσεις των Συμβάσεων ή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

8. Καμία διάταξη του παρόντος Άρθρου δε θα δύναται να ερμηνευθεί ως περιορίζουσα ή παραβιάζουσα οποιαδήποτε άλλη περισσότερο ευνοϊκή διάταξη η οποία παρέχει μεγαλύτερη προστασία σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες του διεθνούς δικαίου σε πρόσωπα που καλύπτονται από την παράγραφο 1.

Προστασία Γυναικών

Άρθρο 76.- 1. Οι γυναίκες θα αποτελούν αντικείμενο ειδικού σεβασμού και θα προστατεύονται συγκεκριμένα κατά του βιασμού, της εξαναγκαστικής πορνείας και οποιασδήποτε άλλης μορφής άσεμνης επίθεσης.

2. Οι έγκυες γυναίκες και μητέρες, οι οποίες έχουν εξαρτώμενα παιδιά και οι οποίες συλλαμβάνονται, κρατούνται ή φυλακίζονται για λόγους σχετιζόμενους με την ένοπλη σύγκρουση θα απολαμβάνουν απόλυτης προτεραιότητας όσον αφορά στην εξέταση των υποθέσεών τους.

3. Στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τα εμπόλεμα μέρη θα επιδιώκουν να αποφεύγουν την κατάγνωση της θανατικής ποινής σε έγκυες γυναίκες και μητέρες με εξαρτώμενα τέκνα για αδίκημα σχετικό με την ένοπλη σύγκρουση. Η θανατική ποινή για τα παραπάνω αδικήματα θα παραμένει ανεκτέλεστη όσον αφορά τις γυναίκες αυτές.

Προστασία Παιδιών

Άρθρο 77. - 1. Τα παιδιά θα αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερου σεβασμού και θα προστατεύονται απέναντι σε οποιαδήποτε μορφή ανάρμοστης επίθεσης. Τα εμπόλεμα Μέρη θα τους παρέχουν τη μέριμνα και τη βοήθεια που χρειάζονται ανεξαρτήτως της ηλικίας τους ή οποιουδήποτε άλλου λόγου.

2. Τα εμπόλεμα Μέρη θα λαμβάνουν όλα τα εφικτά μέτρα εις τρόπον ώστε τα παιδιά τα οποία δεν έχουν εκπληρώσει την ηλικία των 15 ετών να μη λαμβάνουν απ' ευθείας μέρος σε εχθροπραξίες και, συγκεκριμένα, θα αποφεύγουν να τα στρατολογούν στις ένοπλες δυνάμεις τους. Κατά τη στρατολόγηση μεταξύ εκείνων των προσώπων που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 15 ετών αλλά όχι εκείνη των 18 ετών, τα εμπόλεμα Μέρη θα επιδιώκουν να δίνουν προτεραιότητα σε εκείνα τα οποία είναι μεγαλύτερα.

3. Εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παρά τις διατάξεις της παραγράφου 2, τα παιδιά τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 15 ετών λαμβάνουν απ' ευθείας μέρος σε εχθροπραξίες και περιπίπτουν στην εξουσία του αντιπάλου μέρους, θα συνεχίζουν να επωφελούνται της ειδικής προστασίας που παρέχεται στο παρόν άρθρο, ανεξάρτητα του αν είναι αιχμάλωτοι πολέμου ή όχι.

4. Σε περίπτωση σύλληψης, κράτησης, ή φυλάκισης για λόγους σχετιζόμενους με την ένοπλη σύγκρουση τα παιδιά θα κρατούνται σε καταλύματα χωριστά των μεγάλων, πλην της περιπτώσεως οικογενειών οι οποίες από την άποψη της παροχής καταλύματος θεωρούνται ως οικογενειακές μονάδες όπως προβλέπεται στο Άρθρο 75, παράγραφος 5.

5. Η θανατική ποινή για αδίκημα σχετιζόμενο με την ένοπλη σύγκρουση δε θα εκτελείται κατά προσώπων τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών κατά το χρόνο διαπράξεως του αδικήματος.

Εκκένωση Παιδιών

Άρθρο 78.- 1. Κανένα εμπόλεμο Μέρος δε θα διευθετεί τα της εκκένωσης των παιδιών τα οποία δεν είναι υπήκοοι του σε ξένη χώρα παρά μόνο εάν πρόκειται για προσωρινή εκκένωση την οποία υπαγορεύουν αποχρώντες λόγοι υγείας ή ιατρικής περίθαλψης των παιδιών ή της προστασίας τους εφ' όσον βρίσκονται σε κατεχόμενη περιοχή. Εφ' όσον υπάρχουν γονείς ή κηδεμόνες για μια τέτοια εκκένωση απαιτείται η γραπτή συγκατάθεσή τους. Εάν δεν μπορούν να βρεθούν τέτοια πρόσωπα, απαιτείται η γραπτή συγκατάθεση για μια τέτοια εκκένωση των προσώπων τα οποία λόγω νόμου ή εθίμου είναι πρωτευόντως επιφορτισμένα με τη μέριμνα των παιδιών. Οποιαδήποτε εκκένωση αυτού του είδους εποπτεύεται από την Προστάτιδα Δύναμη σε συμφωνία με τα ενδιαφερόμενα Μέρη, συγκεκριμένα, το Μέρος το οποίο κανονίζει την εκκένωση, το Μέρος που δέχεται τα παιδιά και οποιαδήποτε Μέρη των οποίων απομακρύνονται οι

Διεθνή Κείμενα Ανθρωπιστικού Δικαίου

υπήκοοι. Σε κάθε περίπτωση, όλα τα εμπόλεμα Μέρη θα λαμβάνουν όλες τις δυνατές προφυλάξεις για να μην τίθεται σε κίνδυνο η εκκένωση.

2. Οποτεδήποτε γίνεται μια εκκένωση σύμφωνα με την παράγραφο 1, η παιδεία κάθε παιδιού συμπεριλαμβανομένης και της θρησκευτικής και ηθικής παιδείας, όπως επιθυμούν οι γονείς, θα παρέχεται ενώ αυτό θα βρίσκεται μακριά με τη μεγαλύτερη δυνατή συνέχεια.

3. Για την διευκόλυνση της επιστροφής στις οικογένειες και στη χώρα τους παιδιών τα οποία έχουν απομακρυνθεί σύμφωνα με το παρόν Άρθρο, οι αρχές του Μέρους που διακανονίζουν την απομάκρυνση και, όπου δει, οι αρχές της φιλοξενούσας χώρας καθιερώνουν για κάθε παιδί ένα δελτίο με φωτογραφίες, το οποίο στέλνουν στην Κεντρική Υπηρεσία Ανιχνεύσεως της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού. Κάθε κάρτα φέρει, όπου είναι δυνατό, και οποτεδήποτε δεν εμπεριέχει κίνδυνο βλάβης για το παιδί, τις ακόλουθες πληροφορίες :

- α) επώνυμο (α) του παιδιού,
- β) ονόματα του παιδιού,
- γ) φύλο του παιδιού,
- δ) τόπος και ημερομηνία γεννήσεως (ή, εάν η ημερομηνία δεν είναι γνωστή η κατά προσέγγιση ηλικία),
- ε) πλήρες όνομα πατρός,
- στ) πλήρες όνομα μητρός και πατρικό όνομα αυτής,
- ζ) εγγύτατος συγγενής παιδιού,
- η) εθνικότητα του παιδιού,
- θ) μητρική γλώσσα του παιδιού και όποιες άλλες γλώσσες ομιλεί,
- ι) διεύθυνση της οικογένειας του παιδιού,
- κ) οποιοσδήποτε αριθμός ταυτότητας του παιδιού,
- λ) κατάσταση υγείας του παιδιού,
- μ) ομάδα αίματος του παιδιού,
- ν) οποιαδήποτε διακριτικά χαρακτηριστικά,
- ξ) ημερομηνία και χώρος όπου βρέθηκε το παιδί,
- ο) ημερομηνία και τόπος από τον οποίο το παιδί εγκατέλειψε την χώρα,
- π) θρησκεία του παιδιού, εάν έχει,
- ρ) παρούσα διεύθυνση του παιδιού στην φιλοξενούσα χώρα.
- σ) εάν τυχόν το παιδί πεθάνει προ της επιστροφής του, την ημερομηνία, τόπο και περιστάσεις θανάτου και τόπος ενταφιασμού.

Διάδοση

Άρθρο 83 .- 1. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα αναλαμβάνουν, εν καιρώ ειρήνης, όπως και εν καιρώ ενόπλου συρράξεως, να διαδίδουν την Σύμβαση και το παρόν Πρωτόκολλο όσο το δυνατόν ευρύτερα στις αντίστοιχες χώρες τους και, ειδικότερα, να περιλαμβάνουν τη σπουδή αυτών στα προγράμματά τους στρατιωτικής εκπαιδεύσεως και να ενθαρρύνουν τη μελέτη αυτών από τον άμαχο πληθυσμό, έτσι ώστε αυτά τα όργανα να γίνουν γνωστά στις ένοπλες δυνάμεις και στον άμαχο πληθυσμό.

2. Οποιοσδήποτε στρατιωτικές ή πολιτικές αρχές, οι οποίες εν καιρώ ενόπλου συρράξεως αναλαμβάνουν ευθύνες σχετικά με την εφαρμογή των Συμβάσεων και του παρόντος Πρωτοκόλλου, δέον να είναι πλήρως ενημερωμένες σχετικά με το κείμενο αυτό.

Κανόνες Εφαρμογής

Άρθρο 84.- Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα ανακοινώνουν προς άλλα, το ταχύτερο δυνατό, μέσω του θεματοφύλακα, και, όπου δει, μέσω των Προστάτιδων Δυνάμεων τις επίσημες μεταφράσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, όπως επίσης και τους νόμους και κανονισμούς, τους οποίους δυνατό να υιοθετήσουν για την εξασφάλιση της εφαρμογής του.

Καταστολή Παραβιάσεων του Παρόντος Πρωτοκόλλου

Άρθρο 85.- 1. Οι διατάξεις των Συμβάσεων που αναφέρονται στην καταστολή παραβιάσεων και σοβαρών παραβιάσεων, όπως συμπληρώνονται από το παρόν Τμήμα, ισχύουν για την καταστολή παραβιάσεων και σοβαρών παραβιάσεων του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Ενέργειες που χαρακτηρίζονται ως σοβαρές παραβιάσεις στις Συμβάσεις είναι σοβαρές παραβιάσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, εάν έχουν διαπραχθεί εναντίον προσώπων υπό την εξουσία ενός αντιπάλου Μέρους που προστατεύονται από τα άρθρα 44, 45 και 73 του παρόντος Πρωτοκόλλου, ή εναντίον των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών του αντιπάλου Μέρους οι οποίοι προστατεύονται από το παρόν Πρωτόκολλο, ή εναντίον εκείνου του υγειονομικού ή θρησκευτικού προσωπικού, υγειονομικών μονάδων ή υγειονομικών μεταφορικών μέσων τα οποία είναι υπό τον έλεγχο του αντιπάλου Μέρους και προστατεύονται από το παρόν Πρωτόκολλο.

3. Εκτός των σοβαρών παραβιάσεων που προσδιορίζονται στο άρθρο 11, οι ακόλουθες πράξεις θα θεωρούνται ως σοβαρές παραβιάσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, σε περίπτωση που διαπράττονται εσκεμμένα κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου και προκαλούν ή σοβαρή βλάβη του σώματος ή της υγείας :

α) Η περιέλευση του αστικού πληθυσμού ή ιδιωτών αμάχων σε αντικείμενο επίθεσης.

β) Η εξαπόλυση αδιάκριτης επίθεσης προσβάλλουσας τον αστικό πληθυσμό ή αστικά αντικείμενα με την επίγνωση ότι μια τέτοια επίθεση θα προκαλέσει μεγάλη απώλεια σε ανθρώπινες ζωές, τραύματα σε αμάχους ή ζημιά σε αστικά αντικείμενα όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 57, παράγραφος 2 (α) (ιι).

γ) Εξαπόλυση επίθεσης κατά έργων ή εγκαταστάσεων που περιέχουν επικίνδυνες δυνάμεις με την επίγνωση ότι μια τέτοια επίθεση θα προκαλέσει εξαιρετική απώλεια σε ζωές, τραυματισμούς αμάχων ή ζημιά σε αστικά αντικείμενα όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 57 παράγραφος 2 (α) (ιι).

δ) Η περιαγωγή μη υπερασπισμένων τοποθεσιών και αποστρατικοποιημένων ζωνών σε αντικείμενα επίθεσης.

ε) Η περιαγωγή προσώπου σε αντικείμενο επίθεσης με τη γνώση ότι αυτός ευρίσκεται εκτός μάχης.

στ) Η δόλια χρήση, κατά παράβαση του Άρθρου 37 του διακριτικού εμβλήματος του Ερυθρού Σταυρού, της Ερυθράς Ημισελήνου ή του Ερυθρού Λέοντος και Ηλίου ή άλλων προστατευτικών σημάτων αναγνωριζομένων από τις Συμβάσεις ή το παρόν Πρωτόκολλο.

4. Εκτός των σοβαρών παραβιάσεων που προσδιορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους και στις Συμβάσεις, τα ακόλουθα θα θεωρούνται ως σοβαρές παραβιάσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, οσάκις διαπράττονται εκ προθέσεως και κατά παράβαση των Συμβάσεων ή του Πρωτοκόλλου :

α) Η μεταφορά από τη Διακάτοχο Δύναμη τμημάτων του δικού της αστικού πληθυσμού μέσα στην περιοχή που κατέχει ή η απομάκρυνση ή η μεταφορά όλων ή τμημάτων του πληθυσμού της κατεχόμενης περιοχής μέσα ή έξω απ' αυτήν την περιοχή κατά παράβαση του Άρθρου 49 της Τέταρτης Σύμβασης.

β) Αδικαιολόγητος καθυστέρηση του επαναπατρισμού των αιχμαλώτων πολέμου ή των αμάχων.

γ) Πρακτική φυλετικού διαχωρισμού και άλλες απάνθρωπες και υποτιμητικές πρακτικές που στοιχειοθετούν προσβολές κατά της προσωπικής αξιοπρέπειας βασισμένες σε φυλετικές διακρίσεις.

δ) Η περιαγωγή των εμφανώς αναγνωριζομένων ιστορικών μνημείων, έργων τέχνης ή τόπων λατρείας, τα οποία συνιστούν την πολιτιστική ή πνευματική κληρονομιά των λαών και τα οποία απολαμβάνουν ειδικής προστασίας με ειδικές ρυθμίσεις, για παράδειγμα, μέσα στα πλαίσια αρμοδίου διεθνούς οργανισμού, σε αντικείμενο επίθεσης προκαλούν ως αποτέλεσμα εκτεταμένες καταστροφές αυτών, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία της παράβασης από τον αντίπαλο Μέρος του Άρθρου 53, υποπάραγραφος (β) και εφ' όσον αυτά τα ιστορικά μνημεία, έργα τέχνης και τόποι λατρείας δε βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με στρατιωτικούς στόχους.

ε) Η αποστέρηση του προσώπου που προστατεύεται από τις Συμβάσεις ή αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος Άρθρου των δικαιωμάτων αμερόληπτου και τακτικής δίκης.

5. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των Συμβάσεων και του παρόντος Πρωτοκόλλου, σοβαρές παραβιάσεις των οργάνων αυτών θα θεωρούνται ως εγκλήματα πολέμου.

Αμοιβαία Συνδρομή σε Ποινικές Υποθέσεις

Άρθρο 88.- 1. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα παρέχουν το ένα στο άλλο το μεγαλύτερο μέτρο βοήθειας σχετικά με ποινική διαδικασία που εισάγεται αναφορικά με σοβαρές παραβιάσεις των Συμβάσεων ή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που καθιερώνονται στις Συμβάσεις και στο άρθρο 85, παράγραφος 1 του παρόντος Πρωτοκόλλου, και όπου το επιτρέπουν οι συνθήκες, τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα συνεργάζονται στο θέμα της εκδόσεως. Θα εξετάζουν με την προσήκουσα προσοχή το αίτημα του Κράτους στην περιοχή του οποίου διαπράχτηκε το υποτιθέμενο αδίκημα.

3. Ο νόμος του Υψηλού συμβαλλόμενου Μέρους από το οποίο ζητείται η έκδοση θα εφαρμόζεται σ' όλες τις περιπτώσεις. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δε θα θίγουν παρά ταύτα τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τις διατάξεις οποιασδήποτε άλλης συνθήκης διμερούς ή πολυμερούς φύσης, η οποία διέπει ή θα διέπει ολόκληρο ή μέρος του αντικειμένου της αμοιβαίας συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις.

Συνεργασία

Άρθρο 89.- Σε περιπτώσεις σοβαρών παραβιάσεων των Συμβάσεων ή του παρόντος Πρωτοκόλλου, τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενεργούν, από κοινού ή κεχωρισμένα, σε συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη και σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Ευθύνη

Άρθρο 91 . - Εμπόλεμο Μέρος το οποίο παραβιάζει τις διατάξεις των Συμβάσεων και του παρόντος Πρωτοκόλλου υπόκειται, αναλόγως της περιπτώσεως, στην καταβολή αποζημιώσεως. Είναι υπεύθυνο για όλες τις πράξεις που διαπράχθηκαν από πρόσωπα που αποτελούν μέρος των ενόπλων του δυνάμεων.

Πρόσθετο Πρωτόκολλο II στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 για την προστασία των θυμάτων μη διεθνών ενόπλων συρράξεων

Υιοθετήθηκε στις 8.6.1977 από τη Διπλωματική Διάσκεψη για την Επαναβεβαίωση και Ανάπτυξη του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου που εφαρμόζεται στις Ένοπλες Συγκρούσεις
Έναρξη ισχύος: 7.12.1978, σύμφωνα με το άρθρο 23
Text: United Nations, Treaty Series, No. 17513, vol. 1125, p. 609

[όπως κυρώθηκε με το **N. 2105/1992 : Κύρωση Πρόσθετου Πρωτοκόλλου II στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 (ΦΕΚ 196, τ. Α΄)**]

Κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος το Πρόσθετο Πρωτόκολλο II στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 8 Ιουνίου 1977 του οποίου το κείμενο σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

**Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο
των Συμφωνιών της Γενεύης της 12^{ης} Αυγούστου 1949
για την Προστασία των Θυμάτων Μη Διεθνών Ένοπλων Συρράξεων**

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη

Έχοντας υπόψη ότι οι ανθρωπιστικές αρχές που διαλαμβάνεται στο άρθρο 3, κοινό στις Συμφωνίες της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949¹, συνιστούν το θεμέλιο σεβασμού του ατόμου σε περιπτώσεις ενόπλων συρράξεων μη διεθνούς χαρακτήρα,

Λαμβάνοντας περαιτέρω υπόψη ότι τα διεθνή όργανα που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα προσφέρουν βασική προστασία στο άτομο,

Τονίζοντας την ανάγκη διασφάλισης καλύτερης προστασίας για τα θύματα αυτών των ενόπλων συρράξεων,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε περιπτώσεις οι οποίες δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, το άτομο παραμένει κάτω από την προστασία των αρχών του ανθρωπισμού και των επιταγών της κοινής συνείδησης,

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Ι: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ**Υλικό πεδίο εφαρμογής**

Άρθρο 1.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο, το οποίο διευρύνει και συμπληρώνει το άρθρο 3, κοινό στις Συμφωνίες της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949, χωρίς να τροποποιεί τους υφιστάμενους όρους εφαρμογής του, θα εφαρμόζεται σε όλες ης ένοπλες συρράξεις, οι οποίες δεν καλύπτονται από το άρθρο 1 του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου των Συμφωνιών της Γενεύης της 12^{ης} Αυγούστου 1949 Μα την προστασία των θυμάτων των Διεθνών Ενόπλων Συρράξεων (Πρωτόκολλο 1) και οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο έδαφος υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους μεταξύ των ενόπλων δυνάμεών του και αντιπάλων ενόπλων δυνάμεων ή άλλων οργανωμένων ενόπλων ομάδων που, κάτω από υπεύθυνη διοίκηση, ασκούν τέτοιας μορφής έλεγχο σε τμήμα του εδάφους του παραπάνω Μέρους, που να δίνει τη δυνατότητα διενέργειας συνεχών και συνδυασμένων στρατιωτικών επιχειρήσεων και εφαρμογή παρόντος Πρωτοκόλλου.

¹ United Nations, Treaty Series, vol. 75, pp 31, 85, 135 & 237.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο δεν να εφαρμόζεται σε καταστάσεις εσωτερικών αναταραχών και εντάξεων όπως ταραχών, μεμονωμένων και σποραδικών πράξεων βίας και άλλων πράξεων παρόμοιας φύσεως μη θεωρουμένων ως ενόπλων συρράξεων.

Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 2.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται χωρίς καμία απολύτως διάκριση ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις δοξασίες, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, την περιουσία, την καταγωγή ή άλλη κατάσταση, ή και ως προς οποιαδήποτε άλλα κριτήρια (εφεξής αποκαλούμενα ως διακρίσεις') αναφορικά με όλα τα άτομα που αποτελούν θύματα ενόπλου συρράξεως όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 1.

2. Με τη λήξη της ένοπλης σύρραξης, όλα τα άτομα που στερήθηκαν της ελευθερίας τους ή των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό για λόγους συνυφασμένους με την παραπάνω σύρραξη, καθώς και εκείνων που στερήθηκαν της ελευθερίας τους ή των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό μετά τη σύρραξη για τους ίδιους λόγους, θα απολαμβάνουν της προστασίας των άρθρων 5 και 6 μέχρι το τέλος της παραπάνω στέρησης ή του περιορισμού της ελευθερίας.

Μη επέμβαση

Άρθρο 3.- 1. Τίποτα στο παρόν Πρωτόκολλο δεν θα αποτελεί αντικείμενο επίκλησης, που θα αποσκοπεί στο να προσβάλλει την κυριαρχία ενός Κράτους ή την ευθύνη της κυβερνήσεως να διατηρεί και να αποκαθιστά, με όλα τα νόμιμα μέσα, το νόμο και την τάξη στο Κράτος ή να προασπίζει την εθνική ενότητα και εδαφική ακεραιότητα του Κράτους.

2. Τίποτα στο παρόν Πρωτόκολλο δεν θα εκλαμβάνεται ως δικαιολογία επέμβασης, άμεσα ή έμμεσα, με οποιονδήποτε λόγο στην ένοπλη σύρραξη ή στις εσωτερικές ή εξωτερικές υποθέσεις του υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, στο έδαφος του οποίου λαμβάνει χώρα η σύρραξη.

ΜΕΡΟΣ II: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Θεμελιώδεις εγγυήσεις

Άρθρο 4. - 1. Όλα τα άτομα τα οποία δεν συμμετέχουν ενεργά ή έχουν παύσει να συμμετέχουν σε εχθροπραξίες, είτε υπέστησαν περιορισμό της ελευθερίας τους είτε όχι, δικαιούνται σεβασμού του προσώπου τους, της τιμής και των πεποιθήσεών τους ως και της άσκησης της θρησκευτικής τους λατρείας. Σε κάθε περίπτωση θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης χωρίς να ενεργούνται οποιοσδήποτε διακρίσεις εις βάρος τους. Απαγορεύεται η έκδοση διαταγής μα εκτέλεση επιζώντων.

2. Χωρίς να θίγεται ο γενικός χαρακτήρας των παραπάνω, οι ακόλουθες πράξεις κατά των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι και παραμένουν απαγορευμένες καθ' οποιονδήποτε χρόνο και τόπο:

(α) η βία κατά της ζωής, της υγείας και της φυσικής ή πνευματικής ευημερίας των ατόμων, ειδικότερα δε ο φόνος, καθώς και η σκληρή μεταχείριση όπως τα βασανιστήρια, οι ακρωτηριασμοί ή οποιαδήποτε μορφή σωματικής τιμωρίας,

(β) οι ομαδικές τιμωρίες,

(γ) η κράτηση ομήρων,

(δ) οι πράξεις τρομοκρατίας,

(ε) η προσβολή της αξιοπρέπειας του ατόμου, και ειδικότερα η ταπεινωτική ή μειωτική μεταχείριση, ο βιασμός, ο εξαναγκασμός σε πορνεία και οποιαδήποτε μορφή άσεμνης επίθεσης,

(ζ) η δουλεία και το δουλεμπόριο σε όλες τους τις μορφές,

(η) η λεηλασία,

(θ) οι απειλές για διάπραξη των παραπάνω πράξεων.

3. Τα παιδιά πρέπει να τυγχάνουν της μέριμνας και βοήθειας που χρειάζονται, συγκεκριμένα:

(α) θα τους παρέχεται μόρφωση, συμπεριλαμβανομένης της θρησκευτικής και ηθικής εκπαίδευσης, σε εναρμονισμό με τις επιθυμίες των γονέων τους ή, εφόσον δεν υπάρχουν γονείς, εκείνων που είναι επιφορτισμένοι με τη φροντίδα τους,

(β) θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διευκολύνεται η επανένωση οικογενειών που έχουν χωρίσει προσωρινά,

(γ) τα παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους δεν θα στρατολογούνται στις ένοπλες δυνάμεις ή ομάδες ούτε θα επιτρέπεται να λαμβάνουν μέρος σε εχθροπραξίες,

(δ) η ειδική προστασία, που προβλέπεται στο παρόν άρθρο για παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους, θα παραμένει εφαρμοστέα σ αυτά, ακόμη και αν λαμβάνουν ενεργό μέρος στις εχθροπραξίες, παρά τις διατάξεις της υποπαραγράφου (γ), και καθίστανται αιχμάλωτοι,

(ε) θα λαμβάνονται μέτρα, οσάκις συντρέχει λόγος, και όπου είναι δυνατόν με τη συγκατάθεση των γονέων τους ή των προσώπων τα οποία δια νόμου ή εθίμου είναι κυρίως επιφορτισμένα με τη φροντίδα τους, Μα την απομάκρυνση των παιδιών προσωρινά από την περιοχή των εχθροπραξιών σε ασφαλέστερη περιοχή εντός της χώρας και θα διασφαλίζονται ότι θα συνοδεύονται από άτομα που φέρουν την ευθύνη της προστασίας και ευημερίας τους.

Άτομα των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό

Άρθρο 5.- 1. Επιπρόσθετα με τις διατάξεις του Άρθρου 4, οι ακόλουθες διατάξεις θα τυγχάνουν του ελάχιστου σεβασμού αναφορικά με άτομα τα οποία έχουν στερηθεί της ελευθερίας τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη πράξη, είτε αυτά είναι φυλακισμένα είτε κρατούνται:

(α) α τραυματισμένοι και οι άρρωστοι θα τυγχάνουν μεταχείρισης σύμφωνα με το Άρθρο 7,

(β) θα παρέχονται τροφή και πόσιμο νερό στα άτομα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, στην ίδια έκταση που παρέχονται στον αστικό πληθυσμό, ως και εγγυήσεις, που αφορούν στην υγιεινή καθώς και στην προστασία απέναντι στις κλιματικές αντιξοότητες και τους κινδύνους της ένοπλης σύρραξης,

(γ) θα επιτρέπεται η χορήγηση σ' αυτά ατομικής ή συλλογικής βοήθειας,

(δ) θα επιτρέπεται να ασκούν τα της θρησκευτικής τους λατρείας και, εφόσον απαιτείται και αρμόζει, θα δέχονται πνευματική συνδρομή από πρόσωπα, όπως στρατιωτικούς ιερείς, που επιτελούν θρησκευτικά καθήκοντα,

(ε) θα έχουν, σε περίπτωση εξαναγκασμού τους σε εργασία, το προνόμιο των εργασιακών συνθηκών και εγγραφών που είναι παρόμοιες μ' εκείνες που απολαμβάνει ο εγχώριος αστικός πληθυσμός.

2. Εκείνοι που είναι υπεύθυνοι για τη φυλάκιση ή κράτηση των ατόμων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 θα τηρούν, μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους, τις ακόλουθες διατάξεις αναφορικά με τα παραπάνω άτομα:

(α) πλην της περιπτώσεως του κοινού καταλύματος των ανδρών και γυναικών μιας οικογένειας, οι γυναίκες θα κρατούνται σε χωριστούς χώρους από εκείνους των ανδρών και θα βρίσκονται κάτω από την άμεση εποπτεία (επίβλεψη) γυναικών,

(β) θα έχουν τη δυνατότητα να στέλνουν και να δέχονται γράμματα και κάρτες, ο αριθμός των οποίων δύναται να περιορίζεται από τις αρμόδιες αρχές εφόσον το θεωρήσουν αναγκαίο,

(γ) οι χώροι φυλάκισης και κράτησης δεν θα βρίσκονται κοντά στην πολεμική ζώνη. Θα γίνεται εκκένωση των ατόμων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον οι χώροι στους οποίους είναι φυλακισμένοι ή κρατούνται καθίστανται εξαιρετικά εκτεθειμένοι σε κίνδυνο που προέρχεται από την ένοπλη σύρραξη, εάν η εκκένωση τους μπορεί να πραγματοποιηθεί κάτω από επαρκείς συνθήκες ασφάλειας,

(δ) θα απολαμβάνουν του πλεονεκτήματος των ιατρικών εξετάσεων,

(ε) η φυσική και πνευματική τους υγεία και ακεραιότητα δεν θα καθίσταται επισφαλής από οποιαδήποτε αδικαιολόγητη πράξη ή παράλειψη. Κατά συνέπεια, απαγορεύεται η υποβολή των προσώπων που περιγράφονται στο παρόν άρθρο σε οποιαδήποτε ιατρική διαδικασία, η οποία ενδείκνυται από την κατάσταση της υγείας των ενδιαφερομένων προσώπων, και η οποία δεν είναι με τα γενικώς αποδεκτά ιατρικά πρότυπα, που εφαρμόζονται σε ελεύθερα άτομα κάτω από παρόμοιες ιατρικές συνθήκες.

3. Τα άτομα τα οποία δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1 αλλά των οποίων η ελευθερία περιορίζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύρραξη θα τυγχάνουν ανθρωπι-

στικής μεταχείρισης σύμφωνα με το Άρθρο 4 και με τις παραγράφους 1(α), (γ) και (δ), και 2 (β) του παρόντος Άρθρου.

4. Εφόσον αποφασιστεί η απελευθέρωση των ατόμων που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους, θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης της προστασίας τους από τα πρόσωπα που θα πάρουν τη σχετική απόφαση.

Ποινική δίωξη

Άρθρο 6.- 1. Το παρόν Άρθρο εφαρμόζεται αναφορικά με τη δίωξη και τιμωρία ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την ένοπλη σύρραξη.

2. Καμία καταδικαστική απόφαση δεν θα απαγγέλλεται και καμία ποινή δεν θα εκτελείται σχετικά με άτομο που ευρέθη ένοχο διαπράξεως αδικήματος, παρά μόνο λόγω καταδίκης του καταγνωσθείσας από δικαστήριο, που προσφέρει τις ουσιώδεις εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Συγκεκριμένα:

(α) η διαδικασία θα προβλέπει την χωρίς καθυστέρηση γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο των στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος που φέρεται ότι διέπραξε και τη χορήγηση σ' αυτόν πριν και κατά τη διάρκεια της δίκης του όλων των αναγκαίων δικαιωμάτων και μέσων αμύνης του,

(β) κανείς δεν θα καταδικάζεται για αδίκημα παρά μόνο με βάση την ατομική ποινική του ευθύνη,

(γ) κανείς δεν θα θεωρείται ένοχος διαπράξεως ποινικού αδικήματος στοιχειοθετημένου πάνω σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη η οποία δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το νόμο κατά το χρόνο διαπράξεώς του. Επίσης δεν θα επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη που είχε θεσπισθεί κατά το χρόνο διαπράξεως του ποινικού αδικήματος. Εάν, μετά τη διάπραξη του αδικήματος, εθεσπίσθη η δια νόμου επιβολή ελαφρότερης ποινής, ο κατηγορούμενος θα επωφελείται αυτού του προνομίου,

(δ) ο κατηγορούμενος για αδίκημα θεωρείται αθώος μέχρις αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο,

(ε) ο κατηγορούμενος για αδίκημα θα απολαμβάνει του δικαιώματος της αυτοπροσώπου εκδίκασης της υπόθεσής του ενώπιον του δικαστηρίου,

(ζ) κανείς δεν θα εξαναγκάζεται σε μαρτυρική κατάθεση εναντίον του ίδιου του εαυτού του ή σε ομολογία της ενοχής του.

3. Ο καταδικασθείς θα ενημερώνεται κατά την κατάγνωση της καταδικαστικής απόφασης εναντίον του σχετικά με τα δικονομικά και άλλα ένδικα μέσα και για τις αποσβεστικές προθεσμίες εντός των οποίων δύναται αυτά να ασκηθούν.

4. Δεν θα απαγγέλλεται η θανατική ποινή σε πρόσωπα που ήσαν κάτω των δεκαοκτώ ετών κατά το χρόνο διαπράξεως του αδικήματος και δεν θα εκτελείται κατά εγκύων γυναικών ή μητέρων με μικρά τέκνα.

5. Κατά τη λήξη των εχθροπραξιών, οι αρχές στην εξουσία, θα προσπαθούν να χορηγούν την ευρύτερη δυνατή αμνηστία σε πρόσωπα που συμμετείχαν στην ένοπλη σύρραξη, ή σε εκείνους που στερήθηκαν την ελευθερία τους για λόγους συνυφασμένους με την ένοπλη σύρραξη είτε είναι φυλακισμένοι είτε κρατούνται.

ΜΕΡΟΣ III : ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ, ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΝΑΥΑΓΟΙ

Προστασία και περίθαλψη

Άρθρο 7.- 1. Όλοι οι τραυματίες, ασθενείς και ναυαγοί, ανεξάρτητα εάν έχουν λάβει μέρος στην ένοπλη σύρραξη ή όχι, θα τυγχάνουν σεβασμού και προστασίας.

2. Σε κάθε περίπτωση θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης και θα τους παρέχεται, στο μέγιστο δυνατό βαθμό και με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση, η ιατρική περίθαλψη και προσοχή που απαιτεί η κατάστασή τους. Δεν θα γίνεται καμία διάκριση μεταξύ τους, που να βασίζεται σε οποιουδήποτε λόγους άλλους από τους ιατρικούς.

Έρευνα

Άρθρο 8.- Οσάκις το επιτρέπουν οι περιστάσεις, και συγκεκριμένα μετά από εμπλοκή, θα λαμβάνονται όλα τα δυνατά μέτρα, χωρίς καθυστέρηση, για την αναζήτηση και περισυλλογή των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών, για την προστασία τους από δηώσεις και κακομεταχείριση, για τη διασφάλιση της επαρκούς περίθαλψής τους, καθώς και για την αναζήτηση νεκρών, την πρόληψη της σκύλευσής τους και την αξιοπρεπή ταφή τους.

Προστασία ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού

Άρθρο 9.- 1. Το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό θα τυγχάνει σεβασμού και προστασίας και θα του παρέχεται όλη η διαθέσιμη συνδρομή για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Δεν θα εξαναγκάζεται να επιτελεί έργα, που δεν θα είναι συμβατά με την ανθρωπιστική αποστολή του.

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, δεν θα απαιτείται από το ιατρικό προσωπικό να δίνει προτεραιότητα σε οποιοδήποτε άτομο παρά μόνο για ιατρικούς λόγους.

Γενική προστασία των ιατρικών καθηκόντων

Άρθρο 10.- 1. Σε καμία περίπτωση δεν θα τιμωρείται οποιοδήποτε άτομο για την εκτέλεση απ' αυτό ιατρικών δραστηριοτήτων συμβατών με την ιατρική δεοντολογία, ανεξάρτητα από το πρόσωπο που ωφελείται απ' αυτές.

2. Τα άτομα που έχουν εμπλακεί σε ιατρικές δραστηριότητες δεν θα εξαναγκάζονται σε εκτέλεση πράξεων ή σε εκτέλεση εργασίας αντίθετης προς, ούτε θα εξαναγκάζονται σε αποχή από πράξεις που απαιτούνται από, τους κανόνες της ιατρικής δεοντολογίας ή άλλους κανόνες οι οποίοι έχουν θεσπισθεί προς όφελος των τραυματιών και ασθενών, ή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις των ατόμων που έχουν εμπλακεί σε ιατρικές δραστηριότητες αναφορικά με πληροφορίες οι οποίες είναι δυνατόν να περιέλθουν σε γνώση τους από τους τραυματίες και ασθενείς υπό την επίβλεψη τους, θα τυγχάνουν σεβασμού σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

4. Με την επιφύλαξη του εσωτερικού δικαίου, κανένα άτομο που εμπλέκεται σε ιατρικές δραστηριότητες δεν θα διώκεται καθ' οιονδήποτε τρόπο για την άρνηση ή αδυναμία του να παράσχει πληροφορίες που αφορούν τους τραυματίες ή ασθενείς οι οποίοι τελούν, ή ετέλεσαν, υπό την ιατρική του επίβλεψη.

Προστασία των ιατρικών (υγειονομικών) μονάδων και μεταφορικών μέσων

Άρθρο 11.- 1. Οι ιατρικές μονάδες και τα μεταφορικά τους μέσα θα τυγχάνουν σεβασμού και προστασίας καθ' οιονδήποτε χρόνο και δεν θα αποτελούν αντικείμενο επίθεσης.

2. Η προστασία την οποία δικαιούνται οι ιατρικές μονάδες και τα ιατρικά μεταφορικά μέσα δεν θα παύει εκτός εάν συνηθίζουν να διαπράττουν εχθρικές πράξεις που εντάσσονται εκτός των ορίων της ανθρωπιστικής τους λειτουργίας. Η προστασία, όμως, δύναται να παύσει, μόνο μετά την παροχή προειδοποίησης, όπου αυτή συντρέχει, στην οποία θα καθορίζεται εύλογος προθεσμία, και εφόσον η παραπάνω προειδοποίηση απέτυχε να εισακουστεί.

Το διακριτικό έμβλημα

Άρθρο 12.- Υπο τις οδηγίες της ενδιαφερόμενης αρμόδιας αρχής θα επιδεικνύονται από το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό, καθώς και από τις ιατρικές μονάδες και θα φέρονται από τα οχήματα το διακριτικό έμβλημα του ερυθρού σταυρού ή ερυθράς ημισελήνου ή ο ερυθρός λένων και ο ήλιος σε λευκό πλαίσιο. Θα τυγχάνουν σεβασμού σε κάθε περίπτωση. Δεν θα χρησιμοποιούνται άσκοπα.

ΜΕΡΟΣ IV: ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ**Προστασία του αστικού πληθυσμού**

Άρθρο 13.- 1. Ο αστικός πληθυσμός και οι απλοί πολίτες θα απολαμβάνουν γενικής προστασίας έναντι των κινδύνων που προέρχονται από στρατιωτικές επιχειρήσεις. Προκειμένου να δοθεί ισχύς στην παραπάνω προστασία, οι ακόλουθοι κανόνες θα τηρούνται σε κάθε περίπτωση.

2. Ο αστικός πληθυσμός αυτός καθεαυτός, καθώς και οι απλοί ιδιώτες δεν θα αποτελούν αντικείμενο επιθέσεως. Οι ενέργειες ή οι απειλές χρήσης βίας, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εξάπλωση τρόμου στον αστικό πληθυσμό, απαγορεύονται.

3. Οι ιδιώτες θα απολαμβάνουν της προστασίας που παρέχεται στο παρόν Μέρος, εκτός και για εκείνο το χρονικό διάστημα που λαμβάνουν ενεργό μέρος στις εχθροπραξίες.

Προστασία αντικειμένων αναγκαίων για την επιβίωση του αστικού πληθυσμού

Άρθρο 14.- Ο εξαναγκασμός σε λιμοκτονία των πολιτών ως μέθοδος μάχης απαγορεύεται. Ως εκ τούτου απαγορεύεται η επίθεση, η καταστροφή, η απομάκρυνση ή η περιαγωγή σε κατάσταση αχρηστίας για τον παραπάνω σκοπό, αντικειμένων αναγκαίων για την επιβίωση του αστικού πληθυσμού όπως των τροφίμων, των αγροτικών περιοχών των προορισμένων για την παραγωγή τροφίμων, της συγκομιδής, των ζώων, των εγκαταστάσεων πόσιμου ύδατος και των εφοδίων ως και των αρδευτικών έργων.

Προστασία έργων και εγκαταστάσεων που περικλείουν επικίνδυνες δυνάμεις

Άρθρο 15.- Έργα ή εγκαταστάσεις που περικλείουν επικίνδυνες δυνάμεις, όπως φράγματα, αντι-πλημμυρικές τάφροι, σταθμοί παραγωγής πυρηνικής ενέργειας δεν θα αποτελούν αντικείμενο επίθεσης, έστω κι αν αυτά τα αντικείμενα συνιστούν στρατιωτικούς στόχους, εάν η επίθεση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση (έκκλιση) επικινδύνων δυνάμεων και συνεπακόλουθες σοβαρές απώλειες ανάμεσα στον αστικό πληθυσμό.

Προστασία πολιτιστικών αντικειμένων και χώρων λατρείας

Άρθρο 16.- Με την επιφύλαξη των διατάξεων της Σύμβασης της Χάγης για την Προστασία της Πολιτιστικής Περιουσίας σε Περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης της 14ης Μαρτίου 1954, απαγορεύεται η διάπραξη εχθρικών πράξεων κατευθυνόμενων σε ιστορικά μνημεία, έργα τέχνης ή χώρους λατρείας που αποτελούν την πολιτιστική και πνευματική κληρονομιά των λαών, ως και η χρησιμοποίησή τους προς υποστήριξη στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Απαγόρευση της αναγκαστικής μετακίνησης πολιτών

Άρθρο 17.- 1. Δεν θα διατάσσεται η μετακίνηση του αστικού πληθυσμού για λόγους που σχετίζονται με τη σύρραξη, εκτός κι αν το επιτάσσει η ασφάλεια των εμπλεκόμενων πολιτών ή επιτακτικοί στρατιωτικοί λόγοι. Σε περίπτωση που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω μετακινήσεις, θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι δυνατή η υποδοχή του αστικού πληθυσμού κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης, υγιεινής, υγείας, προστασίας και διατροφής.

2. Οι πολίτες δεν θα εξαναγκάζονται να εγκαταλείπουν την περιοχή τους για λόγους που σχετίζονται με τη σύρραξη.

Εταιρίες περιθάλψεως και ενέργειες περιθάλψεως

Άρθρο 18.- 1. Εταιρίες περιθάλψεως, που είναι εγκατεστημένες στο έδαφος υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, όπως οι οργανισμοί Ερυθρού Σταυρού (Ερυθρά Ημισέληνος, Ερυθρός Λέων και Ήλιος), δύνανται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε επιτέλεση των παραδοσιακών καθηκόντων τους αναφορικά με τα θύματα ένοπλης σύρραξης. Ο άμαχος πληθυσμός δύναται, έστω και με δική του πρωτοβουλία, να προσφέρεται για την περισυλλογή και περίθαλψη των τραυματιών, αρρώστων και ναυαγών.

2. Σε περίπτωση που ο άμαχος πληθυσμός υποφέρει μεγάλες κακουχίες λόγω της έλλειψης εφοδίων απαραίτητων για την επιβίωσή του, όπως τροφίμων και υγειονομικού υλικού, θα αναλαμβάνονται, με τη

συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, πράξεις ανακούφισης του αστικού πληθυσμού, οι οποίες είναι αποκλειστικά ανθρωπιστικής και απροκατάληπτης φύσης και οι οποίες ενεργούνται χωρίς διακρίσεις.

ΜΕΡΟΣ V: ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Διάδοση

Άρθρο 19.- Το παρόν πρωτόκολλο θα διαδίδεται όσο το δυνατόν ευρύτερα.

Υπογραφή

Άρθρο 20.- Το παρόν Πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό για υπογραφή από τα Μέρη των Συμφωνιών έξι μήνες μετά την υπογραφή της Τελικής Πράξης και θα παραμείνει ανοικτό για περίοδο δώδεκα μηνών.

Επικύρωση

Άρθρο 21.- Το παρόν Πρωτόκολλο το ταχύτερο δυνατό. Τα όργανα επικύρωσης θα κατατίθενται στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο που είναι ο θεματοφύλακας των Συμφωνιών.

Προσχώρηση

Άρθρο 22.- Το παρόν Πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό για προσχώρηση από οποιοδήποτε Μέρος των Συμφωνιών που δεν το έχει υπογράψει. Τα όργανα προσχώρησης θα κατατίθενται στο θεματοφύλακα.

Θέση σε Ισχύ

Άρθρο 23.- 1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ μετά την κατάθεση δύο οργάνων επικύρωσης ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Μέρος των Συμφωνιών που εφεξής θα επικυρώνει ή θα προσχωρεί στο παρόν Πρωτόκολλο, αυτό θα τίθεται σε ισχύ έξι μήνες μετά την κατάθεση από το παραπάνω Μέρος του οργάνου επικύρωσης ή προσχώρησής του.

Τροποποιήσεις

Άρθρο 24.- 1. Οποιοδήποτε υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος δύναται να προτείνει τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου. Το κείμενο κάθε προτεινόμενης τροποποίησης θα διαβιβάζεται στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα αποφασίζει, μετά από διαβουλεύσεις με όλα τα Συμβαλλόμενα Μέρη και τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, εάν θα πρέπει να συγκληθεί διάσκεψη για να εξετάσει την προτεινόμενη τροποποίηση.

2. Ο θεματοφύλακας θα προσκαλεί στη διάσκεψη αυτή όλα τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και τα Μέρη των Συμφωνιών, είτε έχουν υπογράψει το παρόν Πρωτόκολλο είτε όχι.

Καταγγελία

Άρθρο 25.- 1. Σε περίπτωση καταγγελίας του παρόντος Πρωτοκόλλου από Συμβαλλόμενο Μέρος, η καταγγελία θα ισχύσει μόνο μετά την πάροδο έξι μηνών από τη λήψη του οργάνου καταγγελίας. Εάν, όμως κατά τη λήξη των έξι μηνών, το Καταγγέλλον Μέρος έχει εμπλακεί στην κατάσταση που αναφέρεται στο Άρθρο 1, η καταγγελία δεν θα ισχύσει πριν το τέλος της ένοπλης σύρραξης. Τα άτομα που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους, ή των οποίων η ελευθερία έχει υποστεί περιορισμό, για λόγους συνυφασμένους με τη σύρραξη, θα συνεχίσουν παρά ταύτα να επωφελούνται των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου μέχρι την οριστική τους απελευθέρωση.

2. Η καταγγελία θα γνωστοποιείται εγγράφως στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα τη διαβιβάζει σε όλα τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη.

Γνωστοποιήσεις

Άρθρο 26.- Ο θεματοφύλακας θα πληροφορεί τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και τα Μέρη των Συμφωνιών, είτε αυτά έχουν υπογράψει το παρόν Πρωτόκολλο είτε όχι, σχετικά με:

(α) τις υπογραφές που έχουν τεθεί στο παρόν Πρωτόκολλο και με την κατάθεση των οργάνων επικύρωσης και προσχώρησης σύμφωνα με τα Άρθρα 21 και 22,

(β) την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου σύμφωνα με το Άρθρο 23, και

(γ) τις κοινοποιήσεις και διακηρύξεις που ελήφθησαν σύμφωνα με το Άρθρο 24.

Καταχώριση

Άρθρο 27.- 1. Μετά τη θέση του σε ισχύ, το παρόν Πρωτόκολλο θα διαβιβάζεται από το θεματοφύλακα στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών για καταχώριση και δημοσίευση, σύμφωνα με το Άρθρο 102 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

2. Ο θεματοφύλακας θα ενημερώνει επίσης τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με όλες τις επικυρώσεις και προσχωρήσεις που έλαβε σε σχέση με το παρόν Πρωτόκολλο.

Αυθεντικά κείμενα

Άρθρο 28.- Το πρωτότυπο του παρόντος πρωτοκόλλου, του οποίου τα κείμενα στην αραβική, κινέζικη, αγγλική, γαλλική, ρωσική και ισπανική γλώσσα είναι εξίσου αυθεντικά, θα κατατίθενται στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα διαβιβάζει επικυρωμένα ακριβή αντίγραφα τούτου προς όλα τα Μέρη των Συμφωνιών.